

בנין יעקב

פרשת פקודי

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעודד הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

פרשת פקודי

עבודת ההשתוקקות לבנין בית המקדשג

טבת תשפ"א

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201

או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים : 053-31-53-661 050-41-75-336

בבית שמש : 052-76-30-720

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הקונטרסים

בנין יעקב על המועדים

אלול - תשרי • חנוכה • שובבי"ם • פורים - ד' פרשיות

חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר • שבועות • בין המצרים

וכן בנין יעקב על התורה: בראשית • שמות

פרשת פקודי

עבודת ההשתוקקות לבנין בית המקדש

כתיב (שמות לח כא) "אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה" וגו'. וברש"י 'המשכן משכן' שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל.

ופשטות ביאור הדברים מבואר בדברי חכמינו ז"ל (ראה פירוש רש"י קידושין לא:): שדרשו על הפסוק (תהלים נא) "מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך" וגו', דלכאורה קשה מה מקום לשיר ולזמר בעת החורבן, והיה צריך לומר 'קינה לאסף' ולא 'מזמור', ותירצו שאסף אמר שירה על שכילה הקדוש ברוך הוא חמתו על עצים ואבנים שבביתו, ומתוך כך הותר פליטה בישראל, שאלמלא כך לא נשתייר משונאי ישראל שריד, וכן הוא אומר (איכה ד יא) "כלה ה' את חמתו ויצת אש בציון".

מיד בעת החורבן הראה להם הקב"ה אות שנמחל כל עונותיהם

והנה איתא בגמרא (יומא נד:): שבשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה, וכידוע שהוא סימן ברכה וחיבה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שם) שבשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן, ראו חבתכם לפני המקום.

וכבר נתקשו בזה הראשונים דהרי מפורש בגמרא (בבא בתרא צט.) דהא דכתיב במעשה הכרובים (שמות כה כ) "ופניהם איש אל אחיו" היינו דווקא בזמן שישראל עושיין רצונו של מקום, אבל בזמן שאין ישראל עושיין רצונו של מקום אז הם הופכים את פניהם אל תוך הבית כמאמר הכתוב (דברי הימים ב, ג יג) "ופניהם לבית", ואם כן האיך יתכן שבשעת החורבן היו הכרובין מעורין זה בזה.

ובמשנה למלך מביא לתרץ בשם הפרשת דרכים, דכיון שבעת החורבן שפך חמתו על עצים ואבנים, הרי נמחל להם לישראל כל עונותיהם, ואכן היינו טעמא שהראה להם פנים שוחקות והיו כרובין מעורין זה בזה, כדי להודיע להם לישראל שעל ידי חורבן בית המקדש נתכפר להם עונותיהן, והגיעו לדרגה של 'עושיין רצונו של מקום'.

ועל פי הדברים האלו ביאר הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל, מה שאמר הכתוב "אלה פקודי המשכן משכן העדת", כי מיד באותה שעה שנתמשכן הבית המקדש מפני עונותיהן של ישראל, תיכף הודיע להם הקב"ה לישראל שנמחל עונותיהם, על ידי שהיו הכרובין מעורין זה בזה, וזהו שאמר 'משכן העדות' כלומר שזה היה האות והעדות שנמחל להם עונותיהם. [כעין שפירוש רש"י 'משכן העדות' עדות לישראל שיותר להם הקדוש ברוך הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם].

בית המקדש הוא חיי נפש ואם כן האיך שייך למשכנו

והרה"ק רבי יהושע מאוסטורבא זיע"א בספרו תולדות אדם (ריש הפרשה) הקשה דלכאורה אינו מובן עיקר דבר זה כלל, האיך היה יכול להתמשכן על פי דין תורה, כי הרי דרשו חכמינו ז"ל (בבא מציעא קיד:) על הא דכתיב (שמות כה כה) "אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו", דמה שאמר הכתוב "עד בא השמש תשיבנו לו", קאי על כסות יום, שמותר להחזיקה כמשכן רק בלילה, ועל המלווה להחזירה ללווה שתהיה בידו במשך כל היום עד בא השמש, והא דכתיב "השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש", זו כסות לילה שמותר להחזיקה ביום, אך בלילה צריכה שתהיה בידי הלווה כדי להשתמש בו.

והנהגה הלא בית המקדש היה לבני ישראל כמו 'כסות יום ולילה' שזמן חזרתו הוא תדיר, ואין זמן מיוחד לזה כמו כסות יום לבד או כסות לילה לבד, ואיך היה יכול להתמשכן. ויתירה מכך יקשה שהרי בית המקדש הוא לישראל כמו 'רחיים ורכב' שהם מדברים שנפשו וחיותו של אדם תלוי בהם, ואסור כלל למשכנם, כמו שמפורש בכתוב (דברים כד ו) "לא יחבול רחיים ורכב כי נפש הוא חובל", ומכל שכן המקדש, שכל שפע וחיות ישראל היה יוצא משם, ובודאי הקדוש ברוך הוא בעצמו מקיים את כל דיני התורה הקדושה, ואם כן האיך נתמשכן המקדש מפני עונותיהן של ישראל.

איסור לא יחבול הוא רק כשהלוה מרגיש בחסרונו

אמנם האמת הוא שדין זה אינו שייך רק כשהאדם יודע ומכיר בהחסרון, ומרגיש שנחסר לו הדבר הנצרך לו, כמו כסות יום או לילה שאין לו מה ללבוש, או מחויב המלוה להחזיר לו בזמנו, ולכן גבי 'רחיים ורכב' אינו יכול כלל למשכנו. אבל אם האדם אינו יודע כלום מהחסרון שנחסר לו זה הכסות, או שאינו מרגיש כלל שהוא חיותו, או בודאי אין שייך דין זה כלל, וכמו שנאמר בתורתינו הקדושה טעם על זה (שמות כב כו) "והיה כי יצעק אלי וגו', כלומר שדוקא באופן שיצעק יודע החסרון שחסר לו שייך הלכה זו.

וכמו כן גבי המשכן, כי הרי ידוע שעיקר משכן ה' הוא (תהלים עח ס) "אוהל שכן באדם", בחינת (שמות כה, ח) "ושכנתי בתוכם" בלב כל אחד ואחד מישראל. היינו שיטע האדם בלבו אחדותו יתברך שמו, וכל מעשיו יהיו רק מה שנוגע לכבודו יתברך שמו. אך כיון שאין האדם מכיר שלבבו הוא משכן להש"ת ממילא אינו מרגיש שחסר לו שום דבר, והיא גופא החורבן של משכן שלמטה השוכן בלב האדם, ולכן בעונותינו הרבים עדיין נתמשכן בית תפארינו, דמחמת שאין מרגישים בגודל החסרון, ציון אין דורש ואין מבקש לה.

אמנם כאשר נתבונן להכיר ולדעת מה שחסרנו בגלותינו, ויתעורר בלבינו געגועים והשתוקקות להשראת השכינה בתוכינו, ונרגיש שהמשכן והקירבת אלוקים היא עיקר חיותנו, בוודאי ימהר גאולתינו ופדות נפשינו.

הגאולה השלימה תלויה בהשתוקקות בני ישראל

וכמו שכתב בזה בספר תפארת שלמה (מסעי ד"ה א"י כן) שאם תגבר התשוקה בלב איש מבני ישראל אל הארץ ובנין בית המקדש, הלא חיש מהר יעתר להם, כי הלא הוא בנוי ועומד הוא למעלה, רק שצריך לבקש עליו להורידו כמו שכתוב (דברים יב, ה) "לשכנו תדרשו ובאת שמה".

והוסיף עוד ואמר: כי הדור ההוא אשר יתנו עיניהם ולבכם לשאול על זה והם ידאבו על חורבן הארץ וירושלים כנ"ל, ועל ידי תשוקתם ודאבון נפשם על הארץ הנה יתעוררו הגאולה והם יהיו הדור האחרון קודם הגאולה.

ובעין זה מובא בשפת אמת (תרומה תר"מ): שבכל עת שיהיה לבני ישראל נדבת הלב יכולים לבנות מקדש ה', כאשר היה בבנין בית המקדש שהתנדבו בשמחה בזמן דוד, וכן בבית שני בנדבות השרים בעזרא (ב, סט) וכן יש לקוות בגאולה עתידה כשיהיה תשוקה בלבבות בני ישראל אליו יתברך בנדבות הלב בשמחה. וזה שכתוב (תרומה כה, ט) וכן תעשו לדורות, עכ"ל.

השמחה והרצון שיש לאיש היהודי לעבוד את השי"ת היא עיקר הנחת רוח לפניו ית'

ורמוז נאה כתב בזה בספר בית אברהם מסלאנים בביאור הכתוב שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים ל א) מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, ר"ת שמח"ה. ורומז בזה שאף על פי שדוד המלך ע"ה לא בנה את בית המקדש, מכל מקום נקרא על שמו, "חנוכת הבית לדוד", וכל זה על ידי השמחה והרצון שהיה לו לדוד לבנות בית המקדש. וכמאמר הכתוב (שם קכב א) "שמחתי באומרים לי בית ה' נלד", שהיו מקנטרים את דוד מה שלא בנה את בית המקדש, והוא שמח על הרצון לבנות בית המקדש, כי עיקר הנחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא הוא מהשמחה והרצון שיש לאיש יהודי לעשות כרצונו יתברך, אף על פי שנאנס ולא קים.

אם היינו מאמינים ומייחלים לביאת המשיח ברור הדבר שמיד יבוא ויגאלנו

ובשם מרן החפץ חיים זיע"א מובא משל נאה על ענין האמונה והתשוקה לביאת המשיח ובנין בית המקדש, על פי מעשה שהיה אצל הבית הלוי זצ"ל, שבאו אליו ראשי הקהל של קהילה קדושה בריסק בעת שהיה גר בוורשא, וביקשו ממנו שיועיל לקבל עליו את עול הרבנות בעיר בריסק, אך הבית הלוי דחה אותם מיד ונימוקו עמו שאין רצונו כלל במשרת רבנות, ואין חפץ לשמש כרב. הפצירו בו ראשי הקהל ואמרו, רבינו, הרי שלושים אלף נפשות מחכים לביאתכם, ועיניהן מייחלות שמעלת כבוד תורתכם יופיע להנהיג את הקהילה הקדושה, והאיך אפשר לסרב להם. אמר להם הבית הלוי, הצדק אתכם, כי אם כל כך הרבה מאחינו בני ישראל מחכים לביאתי, איני רשאי לסרב.

ואמר החפץ חיים דכמו כן הוא לענין גאולת ישראל, כי הרי ידוע ממדרשי חכמינו ז"ל שמשיח צדקינו יושב ומצפה לבוא ולהושיע את ישראל, אבל החסרון הוא שאין אנו מצפים לו, ובוודאי אם רק היינו מייחלים לבואו, ברור הדבר שמיד יבוא ויגאלנו, כי האיך יסרב אם רבבות אלפי ישראל מצפים ומייחלים לביאתו.

נמצינו למדים שהגאולה העתידה ובנין בית המקדש השלישי, תלוי לפי גודל ההשתוקקות והתשוקה שיש לבני ישראל בעת היותם בגלות, וכדברים האלו מצינו מפורש בספר נועם אלימלך (וישלה ד"ה או יאמר וישלח) וכה דבריו: זכות המאמינים באמת בביאת משיחנו ומחכים בכל יום יעמוד לנו לשבר כח הקליפות והדינים ולקומם בית מקדשינו במהרה בימינו.

אמונה היא המשכה ואם יאמינו באמת בוודאי יבוא תיכף

ובעין זה איתא בספר אור יצחק להרה"ק מראדוויל (בפרשתו) בשם אביו הרה"ק מזלאמשוב זצ"ל שאמונה הוא לשון המשכה, כמו שכתוב (אסתר ב ז) "ויהי אומן את הדסה", אמונה היא הצנור שבו ממשיך המקור העליון, אם מאמין ח"ו

ברע, הוא ממשיך רע, ואם מאמין בהטוב ובחסדו הגדול הוא ממשיך כל הטובות וכל הברכות, ומסיים שם בזה הלשון: רבונו של עולם תן לנו לבבות קדושות וטהרות שיאמינו באמת כעת בהגאולה, ובודאי יגאל אותנו בקרוב, או לנו שאין לנו אמונת אמת, אבל אם יסכימו כולם, ויאמינו באמת בודאי יבוא תיכף במהרה בימינו. עכ"ל.

כל עוסק בתורת עולה - שמשותק לקיימה ולכן נחשב כאילו הקריב עולה

ויבואר הענין על פי מה שכתב בספר באר מים חיים (ריש פרשת צו) שהקשה מדוע אמרו חז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ולא אמרו כל הלומד פרשת עולה, אלא דעיקר הכוונה כשהאדם עוסק בתורת עולה היינו שזה אצלו ענין גדול, ובכל לבבו מתאוה וחומד ומשתוקק שיבוא לידי כן שיוכל לעלות ולהקריב עולה או שאר קרבן, רק שהאונס מעכבו שאין לנו לא בית המקדש ולא מזבח ולא כהן, ובוה הקב"ה מחשב עליו כאילו הקריב, על דרך שאמרו חכמינו ז"ל (קידושין מ.) חישב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, היינו אם אין כאן עוד שום מניעה מצידו רק מה שנאנס מצד אחר, בזה חשיב אצל הקב"ה כאילו עשה, ועל ידי מה שלומד בתורה בפרשת עולה זוכה לבוא לידי השתוקקות הלב, לכן חשיב כאילו הקריב, ובוה אתי שפיר דכשעוסק בפרשת עולה היינו שמשותק מאוד להקריב עולה ממילא הרי הוא משותק שיבנה בית המקדש, לכן ממילא חשיב כאילו נבנה בית המקדש ומזבח ומקריב עליו קרבן.

וזו היא עבודתינו בכל שנה ושנה בעת שקוראין ולומדים פרשיות אלו, להתבונן ולהגביר בתוכינו את ההשתוקקות והגעגועים אל מקום בית אלוקינו משכן להשראת השכינה, ולעורר בלבנו האהבה והרצון שישרה שכינה בתוכינו, ויגלה כבוד מלכותו עלינו, והזמן גרמא להעתיר בתפילה לבנין בית מקדשינו ותפארתינו.

בכה ההשתוקקות שהיה בעת תרומת המשכן נמשך קדושה לדורות הבאים

ובקריאת ולימוד פרשיות אלו נמשך על האדם הארת קדושה מכח ההתלהבות וההשתוקקות שהיו לבני ישראל בעת שהרימו תרומת ה' בנדבת המשכן, אשר בגודל כוונתם והיחודים שהיו להם באותה העת, המשיכו קדושה לדורות הבאים, וכמבואר באריכות בספר הק' מאור ושמש (בפרשתן ד"ה אלה) וכה דבריו: שעיקר כונת מלאכת המשכן היה כדי שישרה בארץ להיות מקום להשראת השכינה, והיה צריך לזה הכנות וקדושות גדולות, והקדוש ברוך הוא צוה למשה על מלאכת המשכן - שיביאו כל ישראל נדבתם בנדיבות לב, כמו שכתוב בפרשה והתורה העידה על ישראל גודל נדבת לבם שהיה בוריות גדול.

על כן נוכל לומר שהיה כל כך נדבת לבם הטהור כל כך בקדושה גדולה וכונה עצומה - אשר כל אחד ואחד מישראל היה מיוחד יחודים גדולים במחשבתם בעת הבאת הנדבות, וגם היה להם השתוקקות והתלהבות גדול באהבה רבה וכיראה גדולה בעת הבאת נדבתם, אשר על ידי כונתם ואהבתם ויראתם היה בהם כח להמשיך קדושה גדולה כל כך על כל דבר ודבר, כדי להמשיך השכינה למטה על מעשיהם, והיה כונתם אז להשראת השכינה על מעשי ידיהם, והותר עוד קדושה על ידי מחשבתם - להמשיך גם כן קדושה לדורות הבאים גם כן.

בכל שנה יוסיף יותר דביקות בעסק פרשיות אלו ואז יזכה לקדושה יתירה

וכתב עוד, שמושה רבינו בעת כותבו התורה הניח קדושה גדולה, כי הבין ביתר שאת ועזו ותעצומות של ישראל בנדבתם - והכל הניח בתורתינו הקדושה כדי שנוכל לעורר לכבינו בעת עסקינו בפרשיות אלו במעשי המשכן, למשוך עלינו כמעט השראת השכינה ולעורר היחודים שנעשו מאז. אבל לזה צריך אדם התעוררות גדול בכל שנה ושנה בעת עוסקו בפרשיות אלו, וצריך ללמוד בכל שנה ביתר תשובה ואהבה ויראה משנה שעברה, כי בשנה שעברה עדיין לא מצא הקדושה שהניח משה רבינו וכל ישראל במלאכת המשכן, על כן צריך כל אדם

לפסול את הלימוד שלמד אשתקד ולמצוא לו איזה חסרון בלימודו, וילמוד עתה ביתר שאת ועוז ותשובה יתירה, אולי ימצא הקדושה זו למשוך עלינו קדושת המשכן וכלים לקבל איזה השראת אלהותו יתברך שמו מזה.

והשי"ת יהא בעזרינו שנוכל להתדבק בקדושת פרשיות אלו, ולעורר את לבבנו בהתלהבות דקדושה ובערגה וגעגועים לבנין בית מקדשינו, והשראת שכינתו בתוכינו במהרה בימינו אמן.

